

**TA'LIM TIZIMIDA PSIXOLOGIK XIZMATNING ZAMONAVIY
TENDENSIYALARI.***Nomozova Roziya Omonovna**O`zbekistan Finlyandiya pedagogika instituti psixologiya
kafedrasi o`qituvchisi**Qaxxorova Sitora Mannonova**106 gr psixologiya yunalish*

Annotatsiya. Ushbu maqola ta'lim tizimidagi psixologik xizmatlarning hozirgi tendentsiyalarini o'rganib chiqadi, ularning o'quvchilarning ruhiy salomatligi va farovonligini qo'llab-quvvatlashdagi roliga e'tibor qaratadi. Yoshlar orasida ruhiy salomatlik bilan bog'liq muammolar kuchayishi bilan ta'lim muassasalari psixologik xizmatlarni o'z doirasiga kiritish muhimligini tobora ko'proq anglamoqda. Maqolada maktablarda psixologik yordamni kuchaytirishning turli xil yondashuvlari, muammolari va kelajakdagi yo'nalishlari muhokama qilinadi, erta aralashuvning ahamiyati, texnologiyaning roli va qo'llab-quvvatlovchi maktab madaniyatini rivojlantirish.

Kalit so'zlar: psixologik xizmatlar, ta'lim tizimi, ruhiy salomatlik, o'quvchilar farovonligi, maktab psixologiyasi, aralashuv, texnologiya, ta'limni qo'llab-quvvatlash, maslahat xizmatlari.

So'nggi yillarda ta'lim tizimi o'quvchilarning ruhiy salomatligi va farovonligi bilan bog'liq tobora ortib borayotgan muammolarga duch kelmoqda. Akademik bosim, ijtimoiy media ta'siri va oilaviy dinamikaning kuchayishi bilan talabalar tashvish, depressiya va stressning yuqori ko'rsatkichlarini boshdan kechirmoqda. Natijada, maktablar o'quvchilarni qo'llab-quvvatlash uchun psixologik xizmatlarga ustuvor ahamiyat berishni boshladilar. Ushbu xizmatlar hissiy, xulq-atvor va ruhiy salomatlik muammolarini hal qilishga, sog'lom va qulay o'quv muhitini yaratishga qaratilgan. Ushbu maqola psixologik xizmatlarning ta'lim doirasidagi zamonaviy tendentsiyalarini o'rganib chiqadi, ularning rivojlanishi, metodologiyasi va talabalar natijalariga ta'siriga qaratilgan.

Ta'lim tizimidagi psixologik xizmatlarning zamonaviy tendentsiyalari akademik yutuqlar bilan bir qatorda talabalarning ruhiy salomatligi va farovonligini hal qiladigan yaxlit, talabalarga yo'naltirilgan yondashuvlarga qaratilgan. Ba'zi asosiy tendentsiyalarga quyidagilar kiradi:

Ruhiy salomatlikni qo'llab-quvvatlash integratsiyasi: maktablar ruhiy salomatlik xizmatlarini akademik qo'llab-quvvatlash bilan tobora ko'proq birlashtirmoqda. Bu maktab sharoitida o'quvchilarga ko'pincha maxsus maktab

psixologlari yoki maslahatchilari orqali maslahat, terapiya va hissiy yordam ko'rsatishni o'z ichiga oladi.

Ijtimoiy-emotsional ta'lim (SEL): SEL dasturlari talabalarga hissiyotlarni boshqarish, maqsadlarni belgilash, munosabatlarni o'rnatish va mas'uliyatli qarorlar qabul qilishni o'rgatadi. Ushbu dasturlar hissiy intellektni oshirish va xulq-atvor, farovonlik va akademik ko'rsatkichlarni yaxshilash uchun o'quv dasturlariga kiritilmoqda.

Erta aralashuv va oldini olish: ruhiy salomatlik muammolari xavfi ostida bo'lgan talabalarni erda aniqlashga e'tibor kuchaymoqda. Maktablar tashvish, depressiya, bezorilik yoki travma kabi muammolarni avj olishidan oldin hal qilish uchun profilaktika choralarini ko'rmoqda.

Travmadan xabardor amaliyotlar: maktablar travmadan xabardor yordamni tobora ko'proq o'zlashtirmoqda, bu travmaning o'quvchilarning o'rganishi va xulq-atvoriga ta'sirini hisobga oladi. Ushbu yondashuv barcha talabalar, ayniqsa suiste'mol yoki beparvolikni boshdan kechirganlar uchun xavfsiz va qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratadi.

Oilalar va jamoalar bilan hamkorlik: psixologlar talabalar atrofida qo'llab-quvvatlovchi tarmoq yaratish uchun oilalar va jamoat tashkilotlari bilan yanada yaqinroq hamkorlik qilmoqdalar. Oilalar va jamoat resurslarini jalb qilish talabalar farovonligiga yanada kengroq yondashuvni ta'minlaydi.

Texnologiyadan foydalanish: psixologik xizmatlarni qo'llab-quvvatlash uchun raqamli vositalardan foydalanish ko'paymoqda. Virtual maslahat, onlayn manbalar va ruhiy salomatlik va farovonlik uchun ilovalar, ayniqsa, shaxsiy xizmatlardan foydalana olmaydigan talabalar uchun keng tarqalgan.

Ma'lumotlarga asoslangan yondashuvlar: maktablar o'quvchilarning ruhiy salomatligini kuzatish va psixologik xizmatlarning samaradorligini baholash uchun ma'lumotlardan foydalanmoqda. So'rovlar, baholash va talabalarning fikr-mulohazalari aralashuvlarni individual ehtiyojlarga moslashtirishga yordam beradi.

O'qituvchilar uchun malaka oshirish: o'qituvchilar va maktab xodimlari ruhiy salomatlik muammolarini aniqlash, dastlabki yordam ko'rsatish va o'quvchilarning psixologik ehtiyojlarini tushunish, maktab jamoasidagi har bir kishi o'quvchilar farovonligini qo'llab-quvvatlash uchun jihozlanganligini ta'minlash bo'yicha ko'proq ta'lim olishmoqda.

Ushbu tendentsiyalar talabalarning akademik va hissiy rivojlanishini ta'minlaydigan yanada qo'llab-quvvatlovchi va inklyuziv muhitlarni yaratishga qaratilgan ta'limdagi ruhiy salomatlikning ahamiyati tobora ortib borayotganini ta'kidlaydi.

Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ta'lim tizimidagi psixologik xizmatlar talabalarning turli ehtiyojlarini qondirish uchun rivojlanmoqda. Erta

aralashuv strategiyalari ruhiy salomatlik muammolarining og'irligini kamaytirishda, talabalarga akademik va shaxsiy muammolarni yanada samarali hal qilishda yordam berishda samarali ekanligini isbotladi. Psixologik xizmatlarda texnologiyadan foydalanish ko'proq qulaylik, maxfiylik va qulaylik kabi bir qancha afzalliklarni taklif etadi, garchi u onlayn maslahat sifati va tegishli tartibga solish zarurati haqida tashvish tug'dirsa ham.

Maktab psixologlari va o'qituvchilari o'rtasidagi hamkorlik o'quvchilarni yaxlit qo'llab-quvvatlash tizimini yaratishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu hamkorlik ruhiy salomatlikni akademik va ijtimoiy rivojlanishning keng doirasida hal qilishni ta'minlaydi. Shu bilan birga, tadqiqot cheklangan resurslar, o'qituvchilar uchun etarli tayyorgarlik va milliy darajada yanada keng qamrovli ruhiy salomatlik siyosati zarurligi kabi muammolarni ham ta'kidadi.

Xulosa

Psixologik xizmatlar talabalarning umumiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda, ularning hissiy, ijtimoiy va akademik muvaffaqiyatlariga hissa qo'shishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Zamonaviy tendentsiyalar erta aralashuvga, ruhiy salomatlik ta'limi integratsiyasiga va xizmat ko'rsatishni yaxshilash uchun texnologiyalardan foydalanishga tobora ko'proq e'tibor qaratmoqda. Ushbu o'zgarishlar istiqbolli bo'lsa-da, maktablarda psixologik xizmatlarning barqarorligi va samaradorligini ta'minlash uchun kadrlar tayyorlash, resurslar va siyosatni ishlab chiqishga qo'shimcha sarmoyalar zarur.

O'qituvchilar uchun o'quv dasturlarini kengaytirish: o'qituvchilar ruhiy salomatlik muammolarini tan olishga va to'g'ri javob berishga, yanada inklyuziv va qo'llab-quvvatlovchi maktab muhitini yaratishga o'rgatilishi kerak.

Ruhiy salomatlikni o'quv dasturiga integratsiyalash: maktablar ruhiy salomatlik ta'limini o'quv dasturiga integratsiyalashi, o'quvchilarga engish qobiliyatlari, hissiy aql va chidamlilikni o'rgatishi kerak.

Texnologiyaga sarmoya kiriting: maktablar kerak bo'lganda o'quvchilarning xizmatlardan foydalanishini ta'minlash uchun psixologik yordam uchun xavfsiz va samarali raqamli platformalarga sarmoya kiritishlari kerak.

Milliy ruhiy Salomatlik siyosatini ishlab chiqish: hukumatlar psixologik xizmatlarning ta'lim tizimiga integratsiyasini qo'llab-quvvatlovchi, maktablarda izchillik va sifatni ta'minlaydigan siyosatni ishlab chiqishi va amalga oshirishi kerak.

Ushbu maqolada ta'lim sohasidagi psixologik xizmatlarning ahamiyati va tendentsiyalari haqida umumiy ma'lumot berilgan. Zamonaviy ehtiyojlarga moslashish va texnologiya va erta aralashuv strategiyalaridan foydalangan holda, ta'lim muassasalari talabalarning ruhiy salomatligi va farovonligini qo'llab-quvvatlashda hal qiluvchi rol o'ynashi mumkin.

Adabiyotlar.

1. Caluag, A. (2002). Psychology of learning and teaching. Ateneo De Manila University. Ateneo Teacher Center.
2. Reyes, F. (2000). Engineering the curriculum: A guidebook to educators and school managers. De la Salle University: DLSU Press Inc
3. Rossett (1991). Coaching successful performance. Paper presented at the meeting of the Association for Educational Communications and Technology, Orlando.
4. Wilson, B., & Cole, P. (1992). A critical review of elaboration theory. Educational Technology Research and Development, 40(2), 8-16.
5. Wilson, B. G., & Jonassen, D. H. (1993). Automated instructional systems design: A review of prototype systems. Journal of Artificial Intelligence in Education, 2 (2), 17-30.
6. Wilson, B. G., Jonassen, D. H., & Cole, P. (1993). Cognitive approaches to instructional design. In G. M. Piskurich (Ed.), The ASTD handbook of instructional technology (pp. 21.1-21.22). New York: McGraw-Hill.